Lineaarialgebra ja matriisilaskenta II
Helsingin yliopisto, matematiikan ja tilastotieteen laitos
Syksy 2012
Harjoitus 1

Tehtävien viimeinen palautuspäivä: pe 2.11.2012 klo 18.00
Korjausten viimeinen palautuspäivä: pe 16.11.2012 klo 18.00

Käytä tehtävien palauttamisessa uutta kurssitunnusta. Se läheteään sinulle sähköpostissa.

Tehtävä 17 on hieman haastavampi tehtävä, ja voit korvata sillä minkä tahansa tämän harjoituksen tähdettömistä tehtävistä.

Tehtäväsarja I

1. Merkitään $A = \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$, $\bar{v}_1 = (1,0)$, $\bar{v}_2 = (1,2)$ ja $\bar{v}_3 = (2,2)$. Määritä tulot $A\bar{v}_1$, $A\bar{v}_2$ ja $A\bar{v}_3$.

2. Jatkoa edelliseen tehtävään. Piirrä koordinaatistoon vektorit $\bar{v}_1$, $\bar{v}_2$ ja $\bar{v}_3$ sekä $A\bar{v}_1$, $A\bar{v}_2$ ja $A\bar{v}_3$. Mitä huomaat?

3. Matriisi A on symmetrinen, jos $A = A^T$. Oletetaan, että B on neliömatriisi. Merkitään $C = B + B^T$. Osoita, että matriisi C on symmetrinen.

   Neuvo: Kertaa matriisin transpoosia käsittelevä luku.

Tehtäväsarja II

4. Tarkastellaan matriiseista muodostuvaa vektoriavaruutta $\mathbb{R}^{2\times 2}$. Mikä on tämän vektoriavaruuden nollavektori? Merkitään $D = \begin{bmatrix} 3 & -7 \\ 0 & 5 \end{bmatrix}$. Millainen on vektorin D vastavektori?

5. Mikä on polynomeista muodostuvan vektoriavaruuden $\mathcal{P}$ nollavektori? Merkitään $p = -3x^3 - x^2 + 6$. Mikä on vektorin p vastavektori?

Tehtäväsarja III

6. Oletetaan, että W on vektoriavaruuden $\mathbb{R}^2$ aliavaruus ja $(-4,2), (3,0) \in W$. Osoita, että myös vektorit $(-1,2)$ ja $(15,0)$ ovat aliavaruuden W alkioita.

7. Oletetaan, että W on vektoriavaruuden $\mathbb{R}^3$ aliavaruus ja $(1,0,3), (0,-2,-1) \in W$. Osoita, että myös vektorit $(0,-8,-4)$ ja $(-1-2,-4)$ ovat aliavaruuden W alkioita.

8. Merkitään $W = \{(x, 2x) \mid x \in \mathbb{R}\}$.

   (a) Piirrä kuva joukosta W.

   (b) Oletetaan, että $\bar{w} \in W$ ja $\bar{u} \in W$. Osoita, että $\bar{w} + \bar{u} \in W$.

(c) Oletetaan, että $\bar{w} \in W$ ja $r \in \mathbb{R}$. Osoita, että $r\bar{w} \in W$.
(d) Osoita, että $\bar{0} \in W$.
(e) Totea, että W on vektoriavaruuden $\mathbb{R}^2$ aliavaruus.

9. Piirrä kuva joukosta $U = \{(x, y) \mid xy \geq 0\}$ ja osoita, ettei se ole vektoriavaruuden $\mathbb{R}^2$ aliavaruus.

10. Tarkastellaan 2×2 -matriisien muodostamaa vektoriavaruutta $\mathbb{R}^{2\times 2}$. Osoita, että joukko $W = \left\{ \begin{bmatrix} a & 0 \\ b & 3a \end{bmatrix} \mid a, b \in \mathbb{R} \right\}$ on avaruuden $\mathbb{R}^{2\times 2}$ aliavaruus.

11. Tarkastellaan polynomien muodostamaa vektoriavaruutta $\mathcal{P}$. Tutki, onko joukko $U = \{a + bx \mid a, b \in \mathbb{R},\ ab = 0\}$ avaruuden $\mathcal{P}$ aliavaruus.

12.* Merkitään $A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix}$. Oletetaan, että U on vektoriavaruuden $\mathbb{R}^{2\times 2}$ aliavaruus ja A, $B \in U$. Päteekö tällöin välttämättä $3I \in U$? (Tässä I on ykkösmatriisi.)

Tehtäväsarja IV

Määritellään positiivisten reaalilukujen joukossa $\mathbb{R}_+ = \{\, x \in \mathbb{R} \mid x > 0 \,\}$ yhteenlasku $\oplus$ ja skalaarikertolasku $\odot$ seuraavasti: jos x, $y \in \mathbb{R}_+$ ja $c \in \mathbb{R}$, niin

$$x \oplus y = x \cdot y \quad \text{ja} \quad c \odot x = x^c\,.$$

13. Laske $3 \oplus 4$ ja $-3 \odot 2$.

14. Voidaan osoittaa, että $\mathbb{R}_+$ varustettuna yhteenlaskulla $\oplus$ ja skalaarikertolaskulla $\odot$ on vektoriavaruus. Mikä on tämän vektoriavaruuden nollavektori? Mikä on vektorin 3 vastavektori?

Tehtäväsarja V

15. Määritä vektorin $(3, -5, 4)$ projektio vektorin $(1, 1, -2)$ virittämälle aliavaruudelle.

16.* Oletetaan, että $\bar{v}, \bar{w} \in \mathbb{R}^n$ ja $\bar{w} \neq \bar{0}$. Osoita, että vektorit $\bar{v} - \text{proj}_{\bar{w}}(\bar{v})$ ja $\bar{w}$ ovat ortogonaaliset eli kohtisuorassa toisiaan vastaan.

    Neuvo: Palauta mieleen, miten ortogonaalisuus määritellään luentomateriaalissa.

Ylimääräinen tehtävä

Seuraava tehtävä on hieman haastavampi tehtävä. Sen tekemällä voit korvata minkä tahansa tämän harjoituksen tähdettömistä tehtävistä. Voit toki tehdä sen vielä muiden tehtävien lisäksi, jos kaipaat lisäpuuhaa.

17. Oletetaan, että V on vektoriavaruus ja $\bar{v} \in V$. Osoita vektoriavaruuden määritelmän ehtoja käyttäen, että

    (a) $0\bar{v} = \bar{0}$ (b) $(-1)\bar{v} = -\bar{v}\,.$